

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 219. Contractus commodati an & qualem actionem pariat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

ſpecialiter pupillus, qui, quantumvis in illius gratiam commodatum ſit (intellige, dum commodatum accepit ſine tutoris autoritate, ut Muller. *ad Stru. h. t. ib. 20. lit. β*) non tenetur tamen commodanti, niſi illius dolo vel culpa lata reſ perierit, aut deteriorata ſit, vel quatenus inde factus ditior. *L. 1. §. 2. L. ſed mihi. ff. h. t. L. 1. §. 15. depoſiti Caſtrop. d. 3. p. 6. num. 3.* De cætero procedit reſponſio juxta probabiliorẽ, non ſolum in foro externo, ſed etiam interno conſcientiæ, ut commodatarius ad damni, etiam ex leviſſima culpa orti reparationem ſub peccato obligetur ante omnem Judicis ſententiam, quamvis in damno dato nullum peccatum ſeu culpa theologica intervenerit, nimirum ob inculpabilem inadvententiam, ita tenent Molin. *tr. 2. d. 795. n. ult. Covar. in quart. decretal. c. 6. §. 8. num. 10. Azor. p. 3. L. 7. c. 7. q. 1. Leſſ. de juſt. L. 2. c. 7. du. 8. num. 40.* quos citat & ſequitur Pirh. *h. t. num. 4.* hæc addita ratione. Quod licet ſpectatõ jure naturali, nemo in rebus alienis obligetur de damno, niſi dolo vel culpa lata cauſato; cum hoc jure nemõ tenetur majorem adhibere diligentiam, quam homines ejuſdem conditionis adhibere ſolent in rebus propriis, aut etiam iis, vel etiam fortẽ ipſo domino non tantam diligentiam adhibituro, eſſe diligentior aut circumſpectior. Poſita tamen legis civilis & canonicæ juſta & æquiſſima diſpoſitione, etiam ad leviſſimam culpam præſtandam obligetur; cum implicite ſe obliget recipiens dictum beneficium, ſeu commodatarius ad eam diligentiam præſtandam, quam leges requirunt; ideoque ſi eam non adhibeat, quamvis ex mera obligatione & inadvententia ſine peccato, damnum tamen illatum reſarcire teneatur in conſcientia & ſub peccato, & quidem, ſuppoſita illa legis diſpoſitione, ex juſticia commutativa; quia ex vero contractu; ita ferẽ Pirh. Qui nihilominus addit, contrariam quoque ſententiam in praxi eſſe probabilem; eo quod non ſolum in foro conſcientiæ, ſed & in foro externo uſu receptum videatur, ut reparatõ damni illati non ſemper aut plerumque niſi ob culpam latam, & non ob leviſſimam à contrahentibus peti ſolet; adeoque leges humanas non eſſe uſu receptas in eo rigore. ac ita tradit de Lugo, *tr. 1. de juſt. d. 8. §. 8. num. 110.*

4. Reſp. Quartõ: Si res commodata eſt in gratiam utriuſque, tam commodantis quam commodatarii. V. g. dum commodata vaſa argentea ad excipiendum convivio amicis utriusque communem in domo commodatarii, commodatarius non tenetur niſi ex dolo & culpa lata & levi, non autem ex leviſſima, *L. in rebus, hæc ita. ff. h. t. juncta glos. v. æſtimatio. Pet. Barboſ. in Summar. ff. h. t. Pirh. h. t. num. 6.* Si verõ res commodata in gratiam ſolus commodantis, commodatarius tenetur ſolum ex culpa lata, non autem ex culpa levi, multoque minus ex leviſſima. *L. 5. §. 2. L. 10. §. 12. ff. h. t. gl. in c. unic. h. t. v. de leviſſima. Abb. ibid. num. 12. Molin. l. c. d. 295. Caſtrop. tr. 33. d. 3. p. 6. num. 3. Pirh. h. t. num. 5. Lauterb. §. 41. Muller. h. t. ib. 7. lit. 9.* eo quod, cum commodatarius non tam accipiat quam præſtet beneficium, non ſit conveniens, ut ad tam arctam cuſtodiam obligetur. Quod autem addit Muller, *l. c.* idem eſſe, ſi alicui non petenti obrudatur commodatum intelligendum, dum commodatarius nullam inde habet utilitatem.

5. Reſp. Quintõ: Commodantem quoque
R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III

teneri quandoque ex culpa commodatario, ſiſ exinde aliquod detrimentum paſſus. Et quidem dum non in ſuigratiam commodavit, tenetur ſolum de dolo & culpa lata. V. g. dum commodavit equum, & non monuit de vitio. de Lugo, *l. c. num. 118. Lauterb. in ff. h. t. §. 39.* ubi: dominus in tali contractu, in quo nulla eſt utilitas illius, accipienti tantum de dolo tenetur, ita ut Judex hic paulõ remiſſius circa doli mali interpretationem verſari debeat. Si verõ etiam commodavit in gratiam ſui ſeu commodantis, teneri etiam ex culpa levi. de Lugo, *l. c.* Et hæc quidem dicta hæc & antecedentibus quaſt. de diverſa obligatione, & hinc orta diverſa culpa, quam pro diverſis caſibus parit contractus commodati ſecundum ſe ſpectatus, ſuppoſita legum diſpoſitione intelligenda. De cætero enim nihil verat contrahentes inter ſe ita convenire, ut ubi alia culpa læviſſima præſtanda, non niſi dolo & culpa lata præſtetur. V. g. dum res commodata in ſolus commodatarii utilitatem; cum pacta dent legem contractibus. *L. 1. §. 6. ff. depoſiti. Muller. l. c.*

Quæſt. 219. Contractus commodati an
& qualem actionem pariat?

Reſp. Oritur ex eo, ſeu vi illius intentari po-
teſt, ſed non niſi poſt expletum uſum, in
ordine ad quem res commodata, actio du-
plex, una directa dicitur, altera contraria. Quæ
quamvis diverſimodẽ deſcribantur ab AA. ut videre
eſt apud Muller *l. c. lit. n.* communius tamen directa
dicitur, quæ datur commodanti ejuſque hæredibus
adverſus commodatarium ejuſque hæredem, ut
rem commodatam eandem numero (quod idem
ſignificant Jurisconſulti, dum dicunt eandem in
ſpecie) reſtituat una cum accedentiis & fruictibus,
ſalvam & integram in loco, in quo fuerat commo-
data. Scacc. *de commerc. §. 11. gl. §. num. 196. Lau-
terb. §. 16.* propriis commodatarii lumpſibus. Bon-
nacini. *de conv. act. d. 1. p. unic. num. 10. §. 12. Lau-
terb. l. c.* Vel ad reſarciendum damnum, ſi vel dolo
vel culpa etiam leviſſima commodatarii interierit,
aut facta deterior. *L. ſiſ, qui. §. L. in commodato. ff.
h. t.* Eſtque hæc actio civilis. *L. 17. §. 3. ff. h. t. Lau-
terb. ad ff. h. t. §. 14. Item bonæ fidei. §. 28. Inſt. de
act. §. perpet. Lauterb. l. c.* Si res commodata plu-
ribus & omnium fidem ſecutus ſit in ſolidum, con-
tra ſingulos in ſolidum competit hæc actio; ita ta-
men, ut unius præſtatione liberentur reliqui. Si
tamen commodans pluribus communi periculo rem
commodavit, nec ſingulorum fidem in ſolidum
ſecutus ſit, ſingulorum tantum pro rata tenentur. Lau-
terb. §. 15. citatis aliis. Quod dictum de hæredi-
bus, adverſus plures datur pro rata & portione hæ-
reditatis. *L. 3. §. 3. L. 21. §. 2. Lauterbach. §. 15.*
Actio contraria dicitur, quæ viciffim competit
commodatario ejuſque hæredibus adverſus com-
modantem ejuſque hæredes ad exigendum, quod
ſua intereſt. Idque ex variis cauſis. Primõ, ſi
commodans non ſinat commodatarium uti re ad
illum uſum & ad tempus, ad quem & quod com-
modata, intempèſtivè & citra neceſſitatem, qua
ipſe ea egeret, revocando ſeu eripiendo, tenetur
ad damnum inde ſecutus commodatario reſar-
ciendum. Eſt enim ab initio erat liberæ volunta-
tis, non neceſſitatis, commodare, uti & modum ſi-
nemque præſcribere licebat commodanti, poſt rem
tamen commodatam ſuccedit neceſſitas illa ſeu
obligatio

obligatio commodantis, usum illius rei non turbandi aut præcindendi. *L. in commodato. §. sicut. ff. h. t.* Secundò, si sciatur, quod ex circumstantiis colligendum aut probandum (secus, si insciter, quod in dubio præsumendum) commodavit rem vitiosam; tunc enim dolum (qui hic latam culpam comprehendit) & exinde ortum damnum commodatario præstare tenetur secundum dicta supra *L. in rebus. §. item qui. ff. h. t.* Tertiò datur hæc actio contra commodantem ad recuperandas impensas extraordinarias non leves, factas ex necessitate in conservationem rei commodatæ. Bonac.

l. c. d. 3. q. 15. n. 4. Joan. Garcias. *de expensis & melioratione. c. 3. num. 43.* Lauterbach. *h. t. §. 25.* citatis aliis: idem sentire visus de expensis utilibus, remittens ad *L. 25. ff. de pignor. act. & Franzk. h. t. num. 62. in fine.* Quartò, si commodatarius rem perdidit, & pro ea pretium restituit, & dein res commodata in potestatem commodantis venit, datur commodatario hæc actio, ut commodans aut rem ei præstet, aut pretium reddat, ita ut electio sit penes commodatorem tanquam debitorem. *L. 17. §. fin. & l. 2. ff. h. t. Franzk. h. t. num. 59. & 60. Zoës num. 18.* quos citat & sequitur Lauterbach. *l. c.*

TITULUS XVI.

De Deposito.

Quest. 200. Quid sit Depositum?

Resp. Depositem sumptum pro ipsa re deposita definitur *L. 1. ff. h. t.* quod custodiendum alicui dictum est. Sumptum propriè, pro ut de eo agitur *h. t.* pro ipsa depositione seu actu deponentis, strictius quidem definitur, quod sit contractus, quo res alteri datur custodienda. Zoës. *h. t. num. 1.* De Lugo, *de 7. & 7. d. 33. S. 1. num. 1.* explicatius verò definitur, quod sit contractus realis, quo aliquid alteri custodiendum gratis traditur, & ab eo recipitur in eadem specie ad libitum deponentis eidem restituendum. Dicitur primò; *contractus realis.* Lauterbach. *h. t. §. 1.* quia rei traditione & receptione, & non solo consensu perficitur. *§. prætere a Instit. quib. mod. re contrah. oblig. Pirh. h. t. num. 1.* de Lugo Lauterbach. *LL. cit.* & quidem nominatus & bonæ fidei, quamvis ratione rerum depositarum sit strictæ interpretationis Lauterbach. *l. c.* quo aliquid seu res; quænam autem res in particulari deponi possint, dicitur paulò post. Dicitur Secundò: *custodiendum:* intellige, purè, ita ut regulariter non detur ad usum; uti idem etiam contingit in pignore (à quo de cætero differt, quod pignus detur in securitatem debiti, depositum in custodiam) contractum verò in precario & commodato, de quo id empaulò post. Dicitur tertiò *gratis* seu sine mercede; si enim pro custodia merces detur, depositum transire videtur ad contractum locationis vel conductionis, dum depositarius accipiendo mercedem impensæ à se custodia censetur locasse operas suas alteri. *L. 1. §. vestimenta. ff. h. t.* ubi summarium sic habet: depositum dicitur, cum nulla merces pro custodia datur, alias dicitur locatio. Quin etiam, ubi solum quid fuerit tanquam merces pro custodia, posse repeti per conditionem ob turpem causam, ait ex Brunnem, *ad L. fin. ff. h. t.* Lauterbach. *§. 15.* Muller, *h. t. ib. 36. lit. π.* De cætero non obstat contractui depositi, sicut dictum de contractu commodati, datum fuisse vel promissum depositario honorarium; illud siquidem contractibus gratuitis non contrariatur; cum sit voluntaria operarum gratis præstatarum remuneratio; dum è contra merces datur ad æstimationem & compensationem operarum præstatarum. Lauterbach. *l. c.* citato Manric, Muller, *l. c.* citans alios. Dicitur quartò: *traditur:* intellige purè sine ulla datione seu translatione domini aut etiam possessionis. Siquidem; non tantum dominium, sed & possessio; tam naturalis quam civi-

lis remanet apud deponentem, & is pergit possidere per depositarium, & hic nomine deponentis. *L. 17. §. 1. ff. h. t. juncta, L. generaliter. ff. de acquir. possess. & sic effert à mutuo, de Lugo. l. c. num. 3.* Pirh. *l. c.* Lauterbach. *h. t. §. 7. & 16.* Ac ita contingit, dum res simpliciter traditur, non tantum obligata, sed etiam numerata & mensurata, non ut depositarius possit ea uti, sed ut sciat, quantum recipit, & de quo reddere debeat rationem. Dum verò res numerata traditur una cum facultate utendi eà cum obligatione reddendi tantundem, dominium adhuc & possessio manet penes deponentem, donec depositarius facultate sibi concessa utatur; tunc enim transit in mutuum, quo ad eam tamen solum partem, quam consumit, & dum demum dominium transit in depositarium ex tunc cum obligatione reddendi tantundem quando ita volente deponente datur depositum numeratum. Verum tunc fit mutuum fere purum, nisi quod mutuum non possit statim repeti, uti adhuc potest tale depositum, ita ferè de Lugo. Dicitur Sextò: *Recipitur:* nimirum à depositario in custodiam & curam, seu cum voluntate & obligatione custodiendi rem sibi traditam, habendique illius curam. Sicut enim non sufficit ad hunc depositi contractum rem aliquam alteri tradi, aut in ejus domo, illo etiam vidente, deponi, nisi simul declaretur verbis aut factis, id fieri & dicto fine; ita etiam non sufficit alterum utunque rem accipere, sed requiritur, ut animo obligandi se ad rei custodiam recipiat. Quem animum etiam habere censetur, dum videns ac sciens rem ea intentione in ædes suas inferri, seu apud se deponi non contradicit, cujus tamen contrarium sentire videtur Muller. *h. t. ib. 36. lit. β.* dum ait: et si quis expressè dixerit alteri, se penes ipsum certas res deponere, & recipiens non contradicat, tamen depositum non intelligatur celebratum, neque is, penes quem relinquuntur, de custodia tenetur; cum ex tali reticentia ad consensum inferre hoc casu non liceat, ubi agitur, ut quis personaliter obligetur, & ne damnum fortè incurrat; quin potius tacens contradicenti tunc æquiparatur. Atque ita traditione & receptione non nisi mutuo hoc consensu veluti informatum contrahitur depositum, seu perficitur contractus depositi juxta *§. 3. Instit. quib. mod. re contrah. obligat. juncta L. 9. §. 3. ff. de jur. dot. & ita tenent. Molin. de 7. & 7. d. 522. num. 1.* de Lugo. *loc. cit. num. 1.* Muller *loc. cit. lit. β.* Lauterbach, *h. t. §. 7.* citatis Bachovio. Mozz. & aliis